

2023

Jaarverslag

DPS

VERBINDEND IN PENSIOENEN

Inhoudsopgave

1. Algemene informatie	4
1.1 Missie	
1.2 Kernactiviteiten	
1.3 Achtergrond	
1.4 Opdrachtgevers	
2. Duurzaamheid	6
2.1 Visie	
2.2 Initiatieven	
3. Organisatie	8
3.1 Juridische structuur	
3.2 Organisatiestructuur	
3.3 Human Resources	
3.4 Bezetting	
3.5 Beloningsbeleid	
3.6 Leadership	
4. Bestuursverslag	11
4.1 Highlights	
4.2 Ondersteuning opdrachtgevende pensioenfondsen	
4.3 Risicobeheer	
4.4 Compliance	
4.5 Gegevensbeheer en privacy	
4.6 Audit	
4.7 Toezicht	
4.8 Vooruitzichten	
5. Jaarrekening	24
5.1 Balans	
5.2 Winst- en verliesrekening	
5.3 Grondslagen voor de waardering	
5.4 Toelichting op de balans	
5.5 Toelichting op de winst- en verliesrekening	
5.6 Overige informatie	
6. Accountantsverklaring	33
Verklaring van de onafhankelijke accountant	

Inhoudsopgave

Algemene informatie

1. Algemene informatie

1.1 Missie

De missie van DPS is het creëren van maximale toegevoegde waarde op het gebied van pensioenen en beleggingen voor de opdrachtgevende pensioenfondsen en gelieerde deelnemers. Deze missie wordt strategisch vormgegeven door te fungeren als beleids- en expertisecentrum op het terrein van pensioenbeheer, vermogensbeheer, risicobeheer en het op klantgerichte, professionele, efficiënte, transparante en integere wijze uitvoeren van pensioen- en vermogensbeheer en de bijbehorende administratieve activiteiten.

1.2 Kernactiviteiten

DPS richt zich op het adviseren en ondersteunen van pensioenfondsen en biedt een geïntegreerd full-service pakket aan waarmee de pensioenfondsbesturen in staat worden gesteld om de strategische langetermijndoelen en operationele doelstellingen te realiseren. Daarbij worden de pensioenfondsen ontzorgd op het gebied van advisering, uitvoering en de aansturing daarvan. De diensten die worden aangeboden, hebben betrekking op alle elementen die van belang zijn voor het opzetten, uitvoeren en beheren van een pensioenregeling.

DPS acteert als bestuursbureau voor de pensioenfondsbesturen en zorgt dat op kostenefficiënte wijze de fondsbesturen worden ondersteund waarbij best practices, kennis en inzichten worden gedeeld. Binnen DPS zijn alle kennisdisciplines vertegenwoordigd om integrale dienstverlening zeker te stellen en is continuïteit geborgd.

1.3 Achtergrond

DPS bestaat in zijn huidige vorm sinds 2003. De historie gaat echter veel verder terug. DPS is voortgekomen uit de DSM Pensioen- en Verzekeringsmaatschappij die in de jaren zestig werd opgericht om de pensioenen en beleggingen van Stichting Pensioenfonds DSM Chemie te beheren.

In de afgelopen 20 jaar heeft DPS zich doorontwikkeld. De professionele gedrevenheid als pensioenuitvoerder en vermogensbeheerder heeft geresulteerd in een solide groei door de onboarding van Stichting Pensioenfonds Gist Brocades, een van de eerste Nederlandse pensioenfondsen, gevolgd door de aansluiting van Stichting Pensioenfonds SABIC (SPF) en later Stichting Pensioenfonds SABIC Innovative Plastics.

Per 1 december 2023 is DPS overgenomen door Pensioenfonds PDN. Dit is een nieuwe mijlpaal in de geschiedenis van DPS. Door de overname kan het integrale karakter worden doorgezet, de sterke relaties met de huidige opdrachtgevende pensioenfondsen worden versterkt en op termijn het klantenbestand verbreed door nieuwe sterke partnerschappen op te bouwen op basis van het full-service pakket aan diensten.

1.4 Opdrachtgevers

DPS ondersteunt momenteel twee pensioenfondsen, Pensioenfonds PDN en SPF, op basis van langlopende contractuele afspraken en bijbehorende Service Level Agreements (SLA). Ook worden consultancy diensten geleverd op het gebied van vermogensbeheer op basis van contractuele overeenkomsten aan pensioenfondsen van dsm-firmenich in het buitenland en communicatiediensten aan de onderliggende werkgevers.

Op 31 december 2023 beheert DPS ongeveer € 10 miljard aan vermogen en voert de pensioenadministratie uit voor ongeveer 35.000 deelnemers. DPS ondersteunt en bedient namens Pensioenfonds PDN en SPF 21 werkgevers.

Pensioenfonds PDN

Pensioenfonds PDN is verantwoordelijk voor het beheer en de uitvoering van de pensioenregelingen van dsm-firmenich en voormalige gelieerde ondernemingen van dsm-firmenich in Nederland. Pensioenfonds PDN heeft haar operationele activiteiten (pensioenbeheer, vermogensbeheer, financiële administratie, bestuursondersteuning, risicobeheer en communicatie) uitbesteed aan DPS. Daarnaast adviseert DPS het pensioenfondsbestuur op het gebied van governance, integraal balansbeheer, fiduciair management, actuariële zaken, pensioenen, communicatie en risicobeheer.

Stichting Pensioenfonds SABIC (SPF)

SPF is het pensioenfonds voor de medewerkers van SABIC Limburg B.V., SABIC Europe B.V., SABIC Capital B.V., SABIC Global Technologies B.V. en SABIC Innovative Plastics B.V. SPF heeft alle operationele activiteiten uitbesteed aan DPS en maakt gebruik van het volledige scala aan adviesdiensten van DPS op het gebied van governance, integraal balansbeheer, fiduciair management, vermogensbeheer, actuariële zaken, pensioenen, communicatie en risicobeheer.

Buitenlandse pensioenfondsen dsm-firmenich

DPS verricht consultancy diensten aan de pensioenfondsen van dsm-firmenich in Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten op het gebied van fiduciair vermogensbeheer.

2. Duurzaamheid

2.1 Visie

DPS is ervan overtuigd dat als vermogensbeheerder en pensioenuitvoeringsorganisatie, maar ook als werkgever een bijdrage kan worden geleverd aan de verduurzaming van de samenleving in brede zin. DPS ziet het als taak om samen met de opdrachtgevende pensioenfondsen een positieve bijdrage te leveren aan mens, milieu en maatschappij door proactief invulling te geven aan maatschappelijke verantwoordelijkheid.

2.2 Initiatieven

Maatschappij

DPS zet zich in voor de verbetering van de maatschappij en het geven van gelijke kansen aan iedereen. Vanuit dit perspectief wordt ernaar gestreefd om iedereen eerlijk te behandelen en employer of choice te zijn. Binnen dit perspectief zijn programma's, gericht op het ondersteunen van medewerkers om een passende balans tussen werk en privéleven te vinden, van meerwaarde. DPS is ervan overtuigd dat diversiteit en inclusiviteit de katalysatoren zijn voor succes en innovatie. Om deze reden wordt een eerlijk beloningsbeleid gehanteerd dat zorgt voor marktconforme arbeidsvoorwaarden. Daarnaast worden aanvullend werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aangeboden en worden samenwerkingsverbanden aangegaan met leveranciers die zich inzetten voor duurzaamheid en streven naar maatschappelijke verbetering.

Bedrijfsethiek

Sterk bestuur, ethische bedrijfspraktijken en prudent risicobeheer zijn belangrijke bouwstenen om duurzaamheid te bevorderen. De gedragscode en de financiële eed of belofte die in het integriteitsbeleid zijn opgenomen, dienen als basis voor hoge normen van integriteit en ethiek waarbij DPS het klantbelang van de pensioenfondsen en onderliggende deelnemers ten alle tijden laat prevaleren boven enig ander belang.

Milieu

DPS erkent dat de wereld wordt geconfronteerd met milieu-uitdagingen en neemt op dit vlak een evenwichtige positie in. Daarom worden maatregelen genomen om een positieve impact op het milieu te hebben door expliciet rekening te houden met duurzaamheid in de uitvoering van het portefeuillebeheer en het geven van fiduciair advies. De focus ligt op het toevoegen van echte waarde door impactvolle beslissingen te nemen. DPS adviseert de opdrachtgevende pensioenfondsen waarvoor de beleggingen worden beheerd om de groei van duurzame bedrijven, die van vitaal belang zijn voor het verbeteren van het milieu, mogelijk te maken. Tegelijkertijd begrijpt DPS dat de overgang naar een echt duurzame samenleving ook betekent dat er moet worden geïnvesteerd in meer traditionele sectoren om de pensioenen van de deelnemers veilig te stellen. DPS vermindert de eigen impact op het milieu door de eigen afvalstromen te scheiden. Om de ecologische voetafdruk te verkleinen, wordt de digitale werkplek omarmd wordt slechts op zeer beperkte schaal gebruik gemaakt van papieren workflows.

Ondersteunde initiatieven

DPS streeft naar een beter pensioen voor iedereen en zet zich actief in om deze visie te realiseren. Daarom deelt DPS-expertise en kennis in verschillende werkgroepen en professionele initiatieven. DPS neemt actief deel aan overleg om de pensioenwetgeving voor heel Nederland te verbeteren en heeft zich aangesloten bij een groot aantal initiatieven om duurzaamheid te verbeteren.

DPS neemt actief deel aan verschillende commissies en werkgroepen van de Pensioenfederatie om best practices voor de pensioensector te ontwikkelen die de sector als geheel ondersteunen.

DPS is lid van DUFAS, de Nederlandse vereniging voor fonds- en vermogensbeheer en volgt de DUFAS-gedragscode voor goed vermogensbeheer.

DPS ondersteunt UNPRI. UNPRI is een internationaal netwerk van vermogensbeheerders die samenwerken om principes in de praktijk te brengen die bijdragen aan de ontwikkeling van een duurzamer wereldwijd financieel systeem.

DPS sluit bedrijven en landen uit van investeringen. Met name bedrijven die zich gedragen op een manier die niet verenigbaar is met de tien principes van het Global Compact van de VN, worden uitgesloten van investering.

Door middel van impact bonds investeert DPS in initiatieven die kunnen helpen bij het oplossen van maatschappelijke en milieuproblemen, zoals armoede in ontwikkelingslanden of klimaatverandering, op een hands-on manier.

DPS heeft zijn CO₂-voetafdruk volledig gecompenseerd. Hoezeer DPS ook probeert de voetafdruk te verkleinen, sommige emissies zijn niet te vermijden. Om deze uitstoot te compenseren ondersteunt DPS gecertificeerde projecten. De compensatie via deze projecten zorgt ervoor dat DPS 100% CO₂-neutraal is sinds 2023.

DPS werkt in opdracht van haar fondsen zo veel mogelijk in lijn met de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Een nadere uitwerking van de SFDR is verwerkt in de jaarverslagen van de pensioenfondsen waarvoor DPS uitvoerder is. Deze fondsen betreffen Pensioenfonds PDN & Stichting Pensioenfonds SABIC (SPF).

DPS streeft in het vermogensbeheer naar een beter duurzaamheidsprofiel dan de relevante benchmark met betrekking tot ESG-controverses. DPS maakt hiervoor gebruik van een scoremodel. DPS belegt niet in bedrijven die materiële ESG-controverses hebben.

3. Organisatie

3.1 Juridische structuur

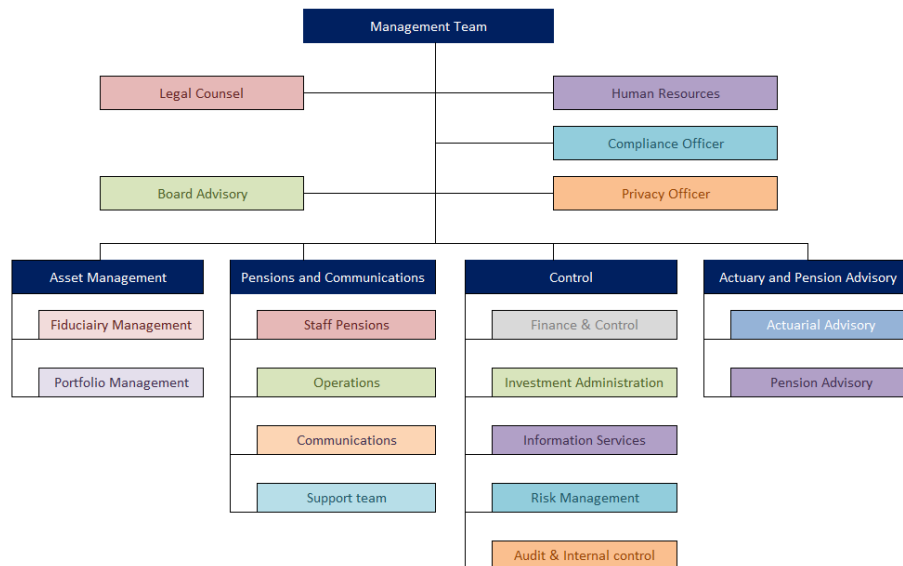
DPS is een besloten vennootschap en is geregistreerd als beleggingsonderneming in de zin van de Wet op het financieel toezicht (Wft), is gebonden aan specifieke financiële wetgeving en staat onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). DPS was tot en met 30 november 2023 volledig eigendom van dsm-firmenich.

DPS is per 1 december 2023 overgenomen door Pensioenfonds PDN en is hiermee een 100% dochtermaatschappij geworden van Pensioenfonds PDN. DPS maakte deel uit van de fiscale eenheid van dsm-firmenich voor de vennootschapsbelasting, maar was een zelfstandige entiteit in de belasting over de toegevoegde waarde (BTW). In verband met de overname door Pensioenfonds PDN is de fiscale eenheid van dsm-firmenich voor de vennootschapsbelasting beëindigd. Momenteel vinden gesprekken met de fiscus plaats inzake het bereiken van een fiscale eenheid voor de BTW.

DPS werd voorzien van een 403-verklaring van dsm-firmenich. In verband met de overname door Pensioenfonds PDN is de 403-verklaring ingetrokken door dsm-firmenich. DPS zal als beleggingsonderneming om deze reden vanaf verslagjaar 2023 het jaarverslag publiceren.

3.2 Organisatiestructuur

Bij DPS werken een zeventigtal medewerkers, waarvan een vijftal flexwerkers en is daarmee een kleinere speler in de pensioensector. DPS is groot genoeg om continuïteit en schaalvoordelen te bieden en klein genoeg om wendbaar te zijn en customer intimacy te waarborgen. Onderstaand is het organigram van DPS weergegeven.

3.3 Human Resources

De medewerkers waren tot 1 december 2023 in dienst van DSM NL Services B.V., de formele werkgever van alle medewerkers van dsm-firmenich in Nederland, en DSM Executive Services B.V. Sinds de overname door Pensioenfonds PDN zijn alle medewerkers in dienst van DPS B.V. Conform de overname voorwaarden is de collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) van dsm-firmenich gevolgd en is daaruit een overgangs-CAO afgeleid. In de overgangs-CAO zijn specifieke vergoedingen en wijzigingen opgenomen om een like-for-like overdracht van alle medewerkers mogelijk te maken.

3.4 Bezetting

DPS streeft naar diversiteit in de bezetting. Om de continuïteit te waarborgen en ervoor te zorgen dat over een kwalitatief hoogstaand personeelsbestand wordt beschikt, wordt in het kader van het begrotingsproces een jaarlijks formatieplan opgesteld.

Aanvullend is voor alle rollen een back-up beschikbaar om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen. Tevens is een pandemie respons plan opgesteld dat scenario analyses en beheersmaatregelen bevat gericht op verzuim cumulaties in de bezetting ten tijde van een pandemie.

Alle rollen zijn geformaliseerd en hebben een actuele functiebeschrijving en onafhankelijke functiewaardering op basis van de Hay-methodiek. De Hay-methodiek is een algemeen geaccepteerde functie-waarderingsmethode die verschillen in beloning tussen rollen objectief en uitlegbaar maakt. De Hay-methodiek zorgt ervoor dat DPS een eerlijke beloning biedt aan haar medewerkers en een aantrekkelijke werkgever blijft.

Met betrekking tot carrièreplanning en forward succession planning wordt met elke medewerker een jaarlijks ontwikkelings- en opleidingsplan besproken.

3.5 Beloningsbeleid

DPS hanteert een evenwichtig beloningsbeleid. Het beloningsbeleid bevordert integriteit en soliditeit met een focus op zowel de korte- als langetermijnbelangen. Als algemene regel geldt dat de toegekende beloningen niet aanzetten tot het nemen van ongewenste risico's, hetgeen met name in de beleggings sfeer van belang is. Het beloningsbeleid voldoet aan de wet en de eisen die de AFM hieraan heeft gesteld.

DPS kent dan ook een bezoldiging die de strategie, risicobereidheid, strategische doelstellingen en kernwaarden ondersteunt. De bezoldiging houdt rekening met de langetermijnbelangen van de verschillende belanghebbenden en de maatschappelijk geaccepteerde normen en wetgeving op het gebied van beloning.

Het beloningsbeleid en daarin verwoorde bezoldiging wordt om de drie jaar herbeoordeeld of eerder als dat nodig is. In 2023 is de laatste herbeoordeling uitgevoerd.

Voor alle medewerkers zal de totale variabele beloning niet meer bedragen dan 20% van de totale jaarlijkse vaste beloning van de betrokken medewerker.

De bezoldiging van de medewerkers omvat geen toekenning van aandelen of certificaten van aandelen. Geen enkele medewerker ontvangt een beloning van meer dan € 1 mln. De variabele beloning is gebaseerd op de realisatie van zowel financiële doelstellingen als individuele doelstellingen.

Aangezien alle medewerkers recht hebben op een variabele beloning, betekent dit dat medewerkers die werkzaam zijn op de afdelingen vermogensbeheer, risicobeheer, finance en control, pensioen- en beleggingsadministratie, communicatie, informatiediensten, juridische zaken en bestuursadvies over het jaar 2023 een variabele beloning hebben ontvangen.

De criteria voor het toekennen van een variabele beloning zijn vastgelegd in de overgangs-CAO van DPS en bevatten objectieve toetsingscriteria om de mate van realisatie vast te stellen en een onafhankelijke beoordeling van de toekenning door het Management Team (MT). Het onafhankelijke oordeel van het MT brengt de mogelijkheid met zich mee om de variabele beloning aan te passen als hier aanleiding voor is.

3.6 Leadership

De algemene directie is in de loop van 2023 gewijzigd. Tot de overname per 1 december 2023 bestond de algemene directie uit de Vice President en Chief Investment Officer. Na de overname heeft de Vice President conform de geldende afspraken ontslag genomen. Per 1 april 2024 is G. Croonen aangesteld als Algemeen Directeur van DPS.

Vice President (tot 1 december 2023)

Chief Investment Officer

Chief Finance en Risk Officer

Manager Pensioenen en Communicatie

Actuaris

P. de Groot (Algemeen Directielid)

B.P.H. Puijn (Algemeen Directielid)

M.J.E.H. Bloemer

W.N.M.J. Bours

A.J.F. Spauwen

Compliance officer (tot 1 december 2023)

Compliance officer (vanaf 1 december 2023)

Externe accountant

F. Hermans, dsm-firmenich

D. Bekker, Projective Group

S. Spiessens, EY

4. Bestuursverslag

4.1 Highlights

Opvolging bestuursverslag 2022

Het project SimCorp Renovation, de upgrade van SimCorp Dimension, het beleggingssysteem van DPS, naar de meest recente standaard, werd in 2023 binnen planning en budget afgerond. Ten aanzien van de vernieuwingen inzake document management is een digitale omgeving ingericht die de effectieve en uniforme verwerking van documenten heeft verbeterd. De verschillende adviesafdelingen zijn middels een gestandaardiseerde portaalfunctie aangesloten op deze geoptimaliseerde omgeving.

Ontwikkelingen in de pensioensector

De consolidatie van de pensioensector heeft zich in 2023 voortgezet. Het aantal pensioenfondsen nam verder af. De overgang naar het nieuwe pensioencontract (Wtp) zorgde ervoor dat pensioenuitvoeringsorganisaties en pensioenfondsen zich opnieuw beraadden op de toekomst. De kleinere pensioenfondsen hebben bewust afgewogen of een transitie naar het nieuwe pensioencontract haalbaar is. In gevallen heeft deze afweging geleid tot een andersoortige keuze dan het voortzetten van het pensioenfonds.

Nieuw pensioencontract

In 2023 heeft DPS zich materieel ingezet voor de advisering ten aanzien van het nieuwe pensioencontract. De belangrijkste onderwerpen met betrekking tot het nieuwe pensioencontract werden besproken en strategische discussies werden gefaciliteerd om de toekomst voor de opdrachtgevende pensioenfondsen in te schatten. Ook is de robuustheid van DPS, gezien de wijzigingen in het nieuwe Nederlandse pensioenstelsel, onderzocht en is een strategische richting met betrekking tot het nieuwe pensioencontract bepaald. Deze strategische richting werd vertaald naar een tijdsplanning en de definitie van het project Future gericht op het optimaliseren van de pensioenprocessen en de ondersteunende IT-systemen. In 2023 is een formeel projectplan opgesteld in nauwe samenwerking met leveranciers, de nieuwe aandeelhouder Pensioenfonds PDN en de opdrachtgevende pensioenfondsen.

Overname

In 2023 heeft Pensioenfonds PDN 100% van de aandelen van DPS overgenomen. Pensioenfonds PDN is ervan overtuigd dat een overname van DPS op langere termijn meerwaarde biedt voor alle belanghebbenden.

Pensioenfonds PDN is van mening dat de overname gunstig is voor de deelnemers omdat door de overname de kwaliteit van de dienstverlening naar de deelnemers het beste kan worden zeker gesteld. Bovendien kan de overname op de lange termijn tot kostenvoordelen leiden als schaalvoordelen worden behaald.

In de loop van 2023 is een formeel plan opgesteld om te zorgen voor een gecontroleerde overdracht van DPS van dsm-firmenich naar Pensioenfonds PDN.

Bedrijfscontinuïteit

DPS blijft na de overname voor de afzienbare toekomst een geïntegreerde full-service dienstverlener. Dit is een door Pensioenfonds PDN waargenomen sterkte van het bedrijfsmodel van DPS. De dienstverlening aan de huidige opdrachtgevende pensioenfondsen blijft ongewijzigd: vertrouwde processen en contacten blijven bestaan. DPS kan profiteren van de stabiliteit en continuïteit van het aandeelhouderschap van Pensioenfonds PDN.

Pensioenfonds PDN zal zich samen met DPS richten op de implementatie van de Wtp. DPS heeft met al haar klanten in 2023 nieuwe DVO's opgesteld welke lopen tot en met 31-12-2027 waarmee de bedrijfscontinuïteit verder wordt geborgd. Aangezien DPS na de overname door Pensioenfonds PDN de activiteiten voortzet en voldoende financiering beschikbaar is om aan de verplichtingen te voldoen, wordt de jaarrekening opgesteld op basis van going concern.

Resultaat

Het jaar 2023 was een uitdagend jaar. Desondanks is een positief resultaat opgetekend van EUR 145 duizend.

Situatie per balansdatum

De liquiditeitspositie en solvabiliteitspositie van DPS voldeden per einde jaar aan de eisen zoals gesteld door de toezichthouder. Het eigen vermogen was voldoende groot om te voldoen aan de ICLAAP eisen waarmee werd beschikt over voldoende kapitaalbuffers voor de opvang van de operationele risico's. Evenzo werd beschikt over meer dan voldoende liquide middelen (2/3 deel van de vaste kosten van DPS) in lijn met de eisen van de toezichthouder.

Soft controls

DPS beschikt over een administratieve organisatie en interne beheersing. Behoudens deze beheersing op basis van *hard controls* beschikt DPS over een integriteitsbeleid en daarvan afgeleid een gedragscode, zogeheten *soft controls*. Op integriteit wordt door de compliance officer van DPS toezicht gehouden. Zoals opgenomen in het jaarverslag hebben zich in 2023 op compliance vlak geen bijzonderheden voorgedaan.

Evaluatie gedragscode

De gedragscode van DPS is afgeleid van de modelgedragscode van de Pensioenfederatie. De gedragscode is in 2023 in lijn gebracht met de usance in de pensioensector. De gedragscode is voor aan DPS verbonden personen digitaal beschikbaar op het bedrijfseigen intranet en is door alle medewerkers ondertekend.

4.2 Ondersteuning opdrachtgevende pensioenfonds

Bovenstaande uitdagingen zijn op een effectieve manier aangepakt. Naast deze uitdagingen was DPS ook dit jaar in staat om de opdrachtgevende pensioenfonds op een solide en tevredenstellende manier te ondersteunen. Over 2023 zijn de diensten geëvalueerd door de besturen. Daarbij werd geconcludeerd dat aan het gecontracteerde serviceniveau werd voldaan en dat de diensten van hoge kwaliteit waren. Er werden geen materiële tekortkomingen geconstateerd. De highlights met betrekking tot de DPS-diensten worden hieronder samengevat.

DPS ondersteunde de pensioenfondsbesturen bij de voorbereiding op het nieuwe pensioencontract. Door het faciliteren van vergaderingen, kennisoverdracht en advisering over het nieuwe pensioenakkoord konden de pensioenfondsbesturen de benodigde beslissingen nemen.

Op het gebied van communicatie naar de deelnemers liet 2023 een duidelijke toename van de communicatie-inspanningen zien. Met name de indexatie van de pensioenen per begin 2023 leidde tot een toename aan communicatie naar de deelnemers. Aanvullend werd aandacht besteed aan de communicatie over het nieuwe pensioencontract. DPS faciliteerde op dit vlak door strategisch communicatie-advies te geven en de communicatieambities te vertalen naar concrete oplossingen.

In 2023 zijn de pensioenfonds ook steeds meer gaan inzetten op duurzaamheid. Nieuwe ambities hebben de benodigde capaciteit die door DPS werd ingezet op het gebied van duurzaamheid als onderdeel van de vermogensbeheerdiensten in 2023 verder vergroot.

DPS ondersteunde aanvullend het algemene risicobeheer door het verstrekken van risicoadvies over alle belangrijke beslissingsgebieden door het beoordelen van investeringsvoorstellen en het ondersteunen van IT-risico-evaluaties.

DPS heeft de pensioenfonds volledig ondersteund met betrekking tot de interne auditfunctie en heeft geadviseerd over het auditplan over 2023 en de verschillende audits gefaciliteerd.

4.3 Risicobeheer

De bedrijfsactiviteiten en de omgeving van DPS vereisen een sterk intern beheersysteem. Daarom is een intern beheersysteem geïmplementeerd, gebaseerd op het COSO 2017-model. Het MT en de medewerkers zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het effectief functioneren van de interne beheersing. Het COSO 2017-model biedt naast strategische en bedrijfsrisico's een raamwerk voor operationele risico's, financiële risico's en compliance-risico's. Het MT van DPS bepaalt de risicotolerantie en risicohouding. Via het van het COSO 2017-model afgeleide risicobeheer systeem bereikt DPS dat risico's systematisch worden geanalyseerd en dat, waar mogelijk en van toepassing, beheermaatregelen worden genomen om de risico's te beperken. Het risicobeheer systeem bestaat uit een veelheid aan systeemcontroles, autorisaties, procesbeschrijvingen en checks and balances.

Risicobeheer governance

De vaststelling van de verantwoordelijkheden voor risicobeheer van DPS zijn gebaseerd op het algemeen geaccepteerde beheersmodel van de drie verdedigingslijnes (three lines of defense). Dit voornoemde beheersmodel definieert hoe de verhouding van functies en verantwoordelijkheden in de verschillende organisatie-lagen rondom risicobeheer is verdeeld. In het beheersmodel worden de eerste, tweede en derde verdedigingslinie geïdentificeerd. De eerste- en tweedelijns verdedigingslinie is gebaseerd op een scheiding tussen de uitvoerende verantwoordelijkheden voor het beheersen van risico's enerzijds, en de kader- en monitoringverantwoordelijkheden anderzijds. De derde lijn ziet toe op de adequate werking van het risicobeheer systeem. Een goede inrichting en werking van de drie verdedigingslijnes helpt DPS om risico's effectief te beheersen en op deze manier organisatiedoelstellingen te behalen.

Daarnaast heeft het MT een Governance Risk and Compliance Committee (GRC) ingericht. Het GRC is verantwoordelijk voor het toezicht op de opzet en bestaan van het interne beheersysteem van DPS. Het GRC bestaat uit de Chief Finance and Risk Officer, de riskmanager en de Legal Counsel van DPS.

Voor informatie- en gegevensbeveiliging is een aparte IT-Council ingesteld. De IT-Council is verantwoordelijk voor het onderhoud van het DNB IT Security framework en het bijbehorende ISMS (Information Security Management System). De IT-Council bewaakt de risiconiveaus van de vigerende IT-uitbesteding, de serviceniveaus en het IT-beleid in algemene zin.

4.4 Gedragstoezicht

Alle medewerkers van DPS dienen zich te houden aan de interne gedragscode van DPS. De gedragscode is gebaseerd op de modelgedragscode van de Pensioenfederatie (PF). In de gedragscode wordt onderscheid gemaakt tussen verbonden personen en insiders. Elk jaar bevestigen de medewerkers expliciet dat de gedragscode is nageleefd via een aftekening van een jaarverklaring. Daarnaast zijn medewerkers verplicht zich te houden aan de bankierseed.

De gedragscode bevat meer strikte kaders voor insiders. De lijst van insiders wordt jaarlijks opgesteld door DPS.

De compliance functie in enge zin omvat alle aspecten die te maken hebben met gedragstoezicht. Er zijn in 2023 door de compliance functie geen meldingen ontvangen van medewerkers waarbij sprake was van oneigenlijke beïnvloeding of belangenverstrengeling. Daarnaast hebben alle medewerkers de jaarverklaring van naleving van de gedragscode ondertekend. Alle nieuw aangeworven medewerkers legden binnen drie maanden na indiensttreding de bankierseed af.

4.5 Gegevensbeheer en privacy

Het waarborgen van de datakwaliteit is een kernverantwoordelijkheid van DPS en de opdrachtgevende pensioenfondsen. Binnen deze context zijn datakwaliteit en dataprivacy van het grootste belang.

- Voor DPS is het van belang dat de besturen beslissingen nemen op basis van gegevens die volledig, juist en tijdig zijn.
- De pensioenfondsen en daarmee DPS als strategische partner hebben ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid om de individuele deelnemers het pensioen toe te kennen waar de deelnemers recht op hebben.
- DPS en de pensioenfondsen staan onder strikt toezicht. De visie van DNB ten aanzien van datakwaliteit is dat het bestuur van een pensioenfonds het voortouw moet nemen op het gebied van datakwaliteit door een datakwaliteitsbeleid te operationaliseren en de datakwaliteit actief te sturen en te verbeteren.
- In de wetgeving staat dat pensioenfondsen verantwoordelijk zijn voor het volledig en correct uitvoeren van pensioenrechten en -aanspraken.

DPS zorgt ervoor dat bovenstaande speerpunten worden opgepakt. Hiertoe heeft DPS een beheerst datakwaliteitskader ingericht op basis van het DNB-raamwerk voor een integere pensioenadministratie. De basis van dit raamwerk is vastgelegd in een datakwaliteitsbeleid en bijbehorende data governance structuur.

In de pensioenadministratie worden persoonsgegevens vastgelegd en verwerkt. Op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) kunnen betrokkenen (deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden, (ex-)partner(s), wezen) verschillende rechten uitoefenen. Om deze rechten te waarborgen heeft DPS een privacy beleid geïmplementeerd en een Data Privacy Officer aangesteld.

Business Risk Assessment (BRA) en Strategische Integriteit Risicoanalyse (SIRA)

DPS stuurt de strategische risicobeheercyclus aan door jaarlijks een Business Risk Assessment (BRA) uit te voeren. Daarnaast voert DPS een Strategische Integriteit Risico Analyse (SIRA) uit met een duidelijke focus op het voorkomen van financieel-economische criminaliteit.

Navolgend worden de key risico's uit de BRA en SIRA toegelicht.

Key risico: Aanpassingsvermogen

Het vermogen om zich aan te passen aan veranderingen wordt bepaald door de aard en materialiteit van de ontwikkelingen in de omgeving en door de manier waarop DPS voorbereid is op deze ontwikkelingen en daarmee effectief kan reageren. Als DPS niet in staat is om de ontwikkelingen in de directe omgeving op een adequate manier op te vangen, bestaat het risico dat DPS niet langer in staat zal zijn om te opereren als een full-service provider voor Pensioenfondsen PDN en SPF.

Risico's die van invloed zijn op DPS zijn onder meer technologische innovaties, ontwikkelingen in de pensioensector en veranderingen in wet- en regelgeving:

- leiderschap, cultuur en wendbaarheid;
- technologische middelen en human resources;
- projectmanagement en bijbehorend budget.

Risicobeoordeling

- Het MT van DPS concludeerde gedurende het risk assessment dat de mindset binnen de DPS-organisatie meer extern is gericht dan in het recente verleden. De medewerkers staan open voor organisatieverandering. De mindset verandering is mede door de overname van DPS en de kansen die de overname biedt verder gestimuleerd.
- Het MT van DPS concludeerde dat het aanpassingsrisico in lijn was met het risico-acceptatieniveau van DPS.

Risk response

- Om ervoor te zorgen dat het aanpassingsvermogen in de nabije toekomst op een acceptabel niveau blijft, wordt in 2024 onderzoek gedaan naar het gebruik van kunstmatige intelligentie om standaard repeterende taken over te nemen en daarmee de bezetting effectief te ontlasten.
- Het MT ziet een trend naar robotisering en het gebruik van clouddiensten en kunstmatige intelligentie. DPS heeft een eerste aanzet gedaan door in testcases kunstmatige intelligentie te implementeren voor het maken van verslagen, het genereren van communicatie uitingen en chatoplossingen.
- De capaciteit in verschillende belangrijke kennisgebieden wordt onder druk gezet omdat de werklust van de bestaande project portefeuille relatief hoog is. Om de werkdruk te adresseren, werd gekozen voor inhuur als backfill in de uitvoering.

Key risico: Project- en verandermanagement

DPS start op regelmatige basis projecten gericht op het realiseren van strategische en operationele doelen. Als deze projecten niet op een voldoende gecontroleerde manier worden voltooid, kunnen streefdata's en budgetten niet worden gerealiseerd en kunnen kostenoverschrijdingen optreden.

Aanvullend geldt dat als projecten niet op een effectieve manier worden beheerd, inefficiënties kunnen optreden wat leidt tot het inzetten van te veel capaciteit (mensen en middelen) voor de realisatie van een project.

Het MT identificeerde de volgende factoren die de effectiviteit van het projectmanagement van DPS onder druk zetten:

- Leveranciers kunnen de door DPS gewenste veranderingen en gevraagde deliverables niet tijdig, juist of volledig aanleveren;
- Projecten worden beheerd en uitgevoerd door de operationele lijn en krijgen in sommige gevallen te weinig focus omdat de reguliere bedrijfsvoering prioriteit vraagt.

Key risico's

Risicobeoordeling

- Het MT is van mening dat de middelen voldoende zijn om waar nodig projectgebonden investeringen te kunnen doen en dat er voldoende commitment is vanuit Pensioenfonds PDN als nieuwe aandeelhouder van DPS voor de lopende en toekomstig voorziene projecten.

Risk response

- Voor 2023 is uit de risicobeoordeling gebleken dat het project- en verandermanagementrisico is toegenomen door de overname van DPS door Pensioenfonds PDN en het project verbonden met deze overname. Om dit risico terug te dringen is besloten om project initiatieven terughoudend te behandelen en sterker te prioriteren via een idee lijst opzet. Dit mede ingegeven door de druk die het Wtp project legt op de aanwezige capaciteit van DPS.
- De benodigde acties met betrekking tot het afstoten van DPS zijn vertaald in een apart project.

Key risico: Governance

Als de organisatiestructuur onvoldoende aansluit bij de strategie van DPS, bestaat het risico dat er een mismatch ontstaat tussen strategie en bedrijfsvoering en tussen DPS en de opdrachtgevende pensioenfonds. Dit risico kan zich bijvoorbeeld voordoen door:

- een wijziging in de governance van DPS als gevolg van een strategische evaluatie;
- de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving, die veranderingen in de governance structuur vereist.

Risicobeoordeling

Door de overname van DPS door Pensioenfonds PDN moeten bepaalde diensten en governance structuren die voorheen via dsm-firmenich werden ingekocht, zelfstandig door DPS worden opgezet.

Risk response

Voor 2023 bleek uit de risicobeoordeling dat het governance risico van DPS is toegenomen. DPS zal de eigen governance structuur moeten aanpassen door een Raad van Commissarissen te benoemen. Ook zal DPS een ondernemingsraad en een arbodienst moeten oprichten. Tenslotte moet de rol van de algemeen directeur worden ingevuld. Inmiddels zijn de leden van de Raad van Commissarissen ter goedkeuring voorgelegd aan AFM, is een ondernemingsraad ingericht en is een arbodienst aangesteld. Eveneens is in 2024 een nieuwe algemeen directeur aangesteld.

Key risico: Informatietechnologie en informatiebeveiliging

Het MT concludeerde dat technologische innovatie en toenemende digitalisering de cyberkwetsbaarheid van DPS vergroot. De ontvlechting van dsm-firmenich heeft dit risico verder verhoogd, omdat DPS eigenstandig de beheersing van dit risico moet inregelen. Door de toegenomen digitalisering en de marktwaaarde van persoonsgegevens voor cybercriminelen vormen cyberrisico's een ernstige bedreiging. Dit kan een aanzienlijke impact hebben op de activiteiten van DPS. Als gevolg stelt ook de toezichthouder steeds hogere standaarden voor informatiebeveiliging waar DPS aan moet voldoen.

Risicobeoordeling

Het MT erkende dat, ondanks de genomen technische beveiligingsmaatregelen, een groot deel van de cyberrisico's zich kan manifesteren door menselijk handelen via phishing, CEO-mails en man-in-the-middle-scenario's. Op basis van de beoordeling van de informatiebeveiliging heeft het MT geconstateerd dat het huidige stelsel van internal controls het risico reduceert binnen de grenzen van de risicotolerantie.

Risk response

Om ervoor te zorgen dat de beheermaatregelen effectief zijn en blijven, is het van groot belang dat het bewustzijn over informatiebeveiliging wordt vergroot. DPS heeft phishing-tests uitgevoerd met acceptabele resultaten. Voor 2023 rechtvaardigde de risicobeoordeling geen aanvullende controles.

Key risico: Compliance

Het MT ziet een toenemende regeldruk. CRD, EMIR, SFDR, Taxonomieverordening, MiFID II, SFTR, IFD/IFR maar ook de AVG en de regels en voorschriften die op grond daarvan worden afgekondigd, zijn de belangrijkste wettelijke kaders die momenteel van invloed zijn op de bedrijfsvoering van DPS en de opdrachtgevende pensioenfondsen. DPS heeft ervoor gezorgd dat de naleving van deze wet- en regelgeving is geïmplementeerd in haar bedrijfsvoering. DPS ziet echter een toenemende regeldruk die steeds verdergaande specialistische kennis vereist. Het gevaar bestaat dat de veelheid en complexiteit van de geldende wet- en regelgeving niet volledig wordt geborgd.

Risicobeoordeling

- De juridische functie van DPS is versterkt door het aantrekken van één extra juridisch adviseur.
- De compliance functie werd geprofessionaliseerd door het inhuren van Projective als externe compliance officer.

Risk response

- Het eigenaarschap van de naleving van de wettelijke eisen is binnen de operationele afdelingen neergelegd waardoor een brede basis voor monitoring van wetgeving is zeker gesteld.
- Met de oprichting van de GPRC zijn de nodige stappen gezet om de compliance functie binnen DPS te versterken. Daarnaast heeft DPS besloten om een dedicated externe compliance officer aan te stellen die zich richt op wet- en regelgeving.

Key risico: Interne beheersing

Een gecontroleerde bedrijfsvoering is de license-to-operate voor DPS. Ontwikkelingen vanuit het perspectief van toezicht, maar ook bij accountantsorganisaties (NBA), leiden tot een verhoging van de normen ten aanzien van de volwassenheid van controles. De volgende ontwikkelingen binnen DPS dragen bij aan dit risico:

- Het stapelen van controlekaders (ISAE, GIPS, ISO, COBIT) kan leiden tot dubbele maatregelen en inconsistenties in de controledoelstellingen;
- Kostenstijgingen zijn waarschijnlijk omdat alle eisen en normen onafhankelijke zekerheid (externe audits) vereisen die relatief kostbaar is;
- Controles blijven slechts een 'papieren realiteit' en blijven alleen bestaan in opzet, maar niet in termen van werking vanwege een gebrek aan capaciteit in de operationele afdelingen voor daadwerkelijke implementatie;

Risicobeoordeling

- Doublures bij audits van een beheermaatregel moeten worden voorkomen.
- De buy-in voor medewerkers voor ondersteuning van de inrichting van controls vereist aandacht.

Risk response

Het MT herkent de stapeling van control frameworks. Om een doublure van control frameworks te voorkomen is een auditplan opgesteld waarbij de verschillende control frameworks mee zijn genomen in de scope bepaling. Om de werking van de controls te kunnen toetsen is besloten om de werking van de controls op IT vlak te digitaliseren en over te stappen op continuous control testing.

Key risico's

Key risico: Toezicht op uitbesteding

DPS besteedt delen van haar activiteiten uit. Het risico bestaat dat ongecontroleerde situaties met leveranciers van DPS onderbelicht blijven op besluitvormingsniveau en niet bij het MT bekend zijn. Het risico is dat de uitgangspunten, waarmee activiteiten op een beheerste manier kunnen worden uitbesteed, onvoldoende zijn vastgelegd in een uitbestedingsbeleid of vertaald in contractuele afspraken en vervolgens onvoldoende worden gemonitord.

Naast het uitbesteden van kernactiviteiten door DPS worden door de pensioenfondsen delen van de beleggingen uitbesteed aan derden via externe mandaten of beleggingsfondsen. Het uitbestedingsbeleid van de fondsen stelt eisen aan de monitoring van vermogensbeheerders. DPS voert de monitorings- en evaluatieprocessen uit in opdracht van de fondsbesturen. Het risico bestaat dat DPS niet voldoende is toegerust om deze activiteiten doeltreffend uit te voeren.

Risicobeoordeling

Er is een standaardaanpak ontwikkeld en operationeel ingebed voor de bewaking van de uitbesteding. Hiertoe zijn verschillende beheermaatregelen ingericht waaronder ondermeer servicelevel gesprekken en evaluatierondes van uitbestedingsrelaties.

Risk response

In combinatie met de beoordeling van assurance-rapportages (ISAE, SOC, ISO) als onderdeel van de evaluatierondes is sprake van een volwassen monitoring functie en is geen verdere beheersing voor dit risico noodzakelijk geacht.

4.6 Audit

DPS heeft een auditfunctie ingericht. De auditfunctie toetst de naleving van de interne beleidsregels van DPS en de naleving van de externe wettelijke en regelgevende kaders. De werkzaamheden van de auditfunctie kunnen worden uitgevoerd door medewerkers van DPS of door een onafhankelijke externe auditor, PwC.

Interne audit

Tot 1 december 2023 heeft DPS het auditprogramma van dsm-firmenich gevolgd. Na de overname door Pensioenfonds PDN heeft DPS een eigen auditplan opgesteld en neergelegd bij PwC voor uitvoering. Als gevolg van de overname is in 2023 geen interne audit meer uitgevoerd door de corporate operational auditafdeling van dsm-firmenich.

ISAE 3402 Type II

Om de pensioenfondsbesturen te faciliteren bij het vormen van een oordeel over de interne beheersing en administratieve inrichting van DPS, heeft DPS een ISAE 3402 Type II rapport voorzien van een goedkeurende verklaring van de externe accountant ter beschikking gesteld over het jaar 2023. In nauwe samenwerking met de pensioenfondsen is de scope van het ISAE 3402 rapport afgeleid en zonder materiële wijzigingen ten opzichte van het voorgaande jaar geïmplementeerd.

DigiD controle

Iedere organisatie die DigiD gebruikt, moet voldoen aan de DigiD-beveiligingsstandaard van Logius. Deze norm is gebaseerd op de IT-beveiligingsrichtlijnen voor webapplicaties van het NCSC. Volgens het normenkader van Logius is iedere aansluitingshouder verplicht om jaarlijks en na elke grote wijziging aan het systeemlandschap een pentest (een toets op kwetsbaarheden) uit te laten voeren. DPS maakt gebruik van DigiD en laat daarom jaarlijks een DigiD-audit uitvoeren. De DigiD-audit is conform planning en instructie van Logius uitgevoerd en heeft geen materiële tekortkomingen aan het licht gebracht.

GIPS

Jaarlijks laat DPS de berekening en rapportage van de beleggingsrendementen onafhankelijk verifiëren door een externe auditor. De GIPS-verificatie wordt eens in de twee jaar uitgevoerd. In 2023 is er geen verificatie uitgevoerd; in 2024 zal conform de cyclus de verificatie wederom worden uitgevoerd.

Verandering in accountantskantoor

In artikel 4:85 van de Wet op het financieel toezicht (Wft) is de verplichting opgenomen voor beleggingsondernemingen om binnen zes maanden na afloop van het boekjaar een gecertificeerd en goedgekeurd jaarverslag en bijbehorende jaarrekening en overige informatie te verstrekken aan de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Voor de certificering heeft DPS besloten om over te stappen van KPMG naar EY als onafhankelijk accountant. Aanleiding was vooral de verwachte synergie die voortkomt uit het feit dat EY de accountant is van aandeelhouder Pensioenfonds PDN. In de controlewerkzaamheden is op het vlak van de controle van de overname van DPS door Pensioenfonds PDN sprake geweest van korte lijnen en een effectieve uitvoering van de werkzaamheden.

4.7 Toezicht

DPS staat als financiële onderneming onder toezicht van De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM). In 2023 is DPS door de toezichthouders ondervraagd over verschillende specifieke onderwerpen in haar normale bedrijfsvoering. De AFM vroeg om meer inzicht in de uitbesteding van DPS en beoordeelde DPS op de naleving van wetgeving op het gebied van terrorismefinanciering en sanctiewetgeving. DPS heeft alle vragen tijdig beantwoord zonder opmerkingen van de AFM. DPS is door DNB beoordeeld op het gebied van de kapitalisatie. De Internal Capital and Liquidity Adequacy Assessment (ICLAAP) werd beoordeeld en goedgekeurd. Per de verslagdatum van 31 december 2023 waren geen vragen of reacties meer openstaand.

Aandeelhouder en decharge verlening

In 2023 is een Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) gehouden. De volgende voorstellen zijn besproken en goedgekeurd door de AvA:

- Jaarverslag 2022 - het jaarverslag 2022 is goedgekeurd door de AvA.
- Beloningsbeleid - DPS moet voldoen aan een strikte set van regels met betrekking tot beloning, zoals variabele beloningsdrempels. DPS heeft haar beloningsbeleid in 2023 geactualiseerd. Het geactualiseerde beloningsbeleid is voorgelegd aan en goedgekeurd door de AvA.

4.8 Vooruitzichten 2024

Strategische positie

Om zich in de nabije toekomst te herpositioneren, zullen de onderstaande stappen door DPS worden gezet als basis voor haar toekomstige ontwikkeling.

Stabilisatie van de huidige activiteiten - DPS moet als onafhankelijke entiteit de huidige activiteiten op een gecontroleerde manier onafhankelijk inrichten. Voordat er initiatieven worden genomen die gericht zijn op groei, optimalisatie en kostenefficiëntie, is het belangrijkste aandachtspunt het stabiliseren van de huidige processen. Dit brengt specifieke investeringen in personeel en systemen met zich mee.

Wtp-transitie - Een van de belangrijkste uitdagingen in 2024 en daarna, is de implementatie van Wtp. In 2024 worden materiële stappen gezet om ervoor te zorgen dat DPS toekomstbestendig is en in staat is om het nieuwe pensioencontract te faciliteren.

Strategisch herontwerp - In 2024 wordt de huidige strategie van DPS herzien en wordt een nieuwe strategische richting afgeleid waarin de ambities van DPS voor de toekomst worden gedefinieerd.

Governance

Door de overname van DPS door Pensioenfonds PDN zal de governance structuur van DPS in 2024 worden gewijzigd. Specifieke rollen en functies zullen worden toegevoegd aan de huidige organisatie van DPS.

Ondernemingsraad - In 2023 startte DPS met het proces van het instellen van een eigen ondernemingsraad. In 2024 is de ondernemingsraad als nieuw onderdeel van de DPS-governance gerealiseerd.

Algemeen directeur - In 2024 is na een diepgaand selectieproces een nieuwe algemeen directeur aangesteld.

Raad van Commissarissen - In 2024 hebben selecties plaatsgevonden voor leden van de Raad van Commissarissen. De benoemingen van de leden zijn ter goedkeuring voorgelegd aan de AFM.

Overname DPS

In de loop van 2022 besloot dsm-firmenich dat DPS zou worden afgestoten. Het overname proces startte in de tweede helft van 2022 en is voortgezet in 2023. In 2023 is de overdracht van aandelen en eigendom aan Pensioenfonds PDN afgerond. In 2024 zal de carve-out van DPS een belangrijk deel van de bestaande capaciteit van DPS vergen.

Via een dedicated project onderneemt DPS de nodige stappen om de bedrijfscontinuïteit als onafhankelijke entiteit te waarborgen. Het project richt zich op verschillende stromen, waaronder de kernstromen human resources, huisvesting en informatiesystemen.

Human resources - DPS zal een nieuw payroll systeem implementeren, aangezien het huidige payroll systeem afkomstig is van dsm-firmenich en slechts voor een beperkte periode zal worden ondersteund na de overname. In lijn met deze overdracht van het huidige payroll systeem, zal DPS ook een nieuw HR-systeem implementeren voor prestatie management, talentontwikkeling en dossier management.

Ook moeten de arbodiensten en het arbo-systeem, die beide momenteel worden ingehuurd via dsm-firmenich, op onafhankelijke wijze door DPS worden heringericht.

Huisvesting - DPS was gevestigd in het hoofdkantoor van dsm-firmenich in Heerlen. Als gevolg van de overname van DPS door Pensioenfonds PDN en de verhuizing van dsm-firmenich naar Maastricht, zal DPS eigen huisvesting moeten realiseren. Per 1 april 2024 is DPS naar een nieuwe kantoorlocatie in Sittard verhuisd.

Activa in ontwikkeling - Voor de nieuwe locatie zal DPS een aantal huurderinvesteringen moeten doen. De reeds betaalde huurderinvesteringen zijn opgenomen in de jaarrekening als zijnde activa in ontwikkeling. Het gedeelte wat nog dient plaats te vinden, is opgenomen onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen. De investering zal lineair worden afgeschreven over 10 jaar.

Informatiesystemen - Een deel van de applicaties van DPS en de standaardwerkplekken worden beheerd door dsm-firmenich en moeten in 2024 worden overgezet naar een nieuwe oplossing.

Uit bovenstaande blijkt dat 2024 wederom een jaar van grote verandering zal zijn. We hebben er alle vertrouwen in dat DPS met de steun van onze nieuwe aandeelhouder en medewerkers deze uitdagingen tot een goed einde zal brengen en haar unieke positie in de pensioensector in Nederland zal behouden en versterken.

Sittard, 26 juni 2024

B. Puijn
Chief Investment Officer

G. Croonen
Algemeen directeur

2023

Jaarrekening

VERBINDEND IN PENSIOENEN

5. Jaarrekening

5.1 Balans per 31 december

De bestemming van het resultaat is opgenomen in de balans.

(duizend euro)

ACTIVA	2023	2022
Vaste activa		
In ontwikkeling (1)	87,9	-
Vlottende activa	-	-
Vorderingen (2)	-	-
Overige vorderingen op gelieerde maatschappijen	646,8	243,9
Belastingvorderingen	129,3	417,6
Overige vorderingen	624,5	115,1
Eigen kaspositie bij verbonden partijen (3)	-	8.177,4
Liquide middelen (3)	7.608,4	
TOTALE ACTIVA	9.096,9	8.954,0

PASSIVA	2023	2022
Eigen vermogen (4)	4.500,0	4.500,0
Onverdeeld resultaat	144,8	0
Voorzieningen (5)	257,0	-
Kortlopende schulden (6)		
Kortlopend deel voorzieningen	44,5	-
Overige schulden aan gelieerde maatschappijen	117,4	2.035,7
Overige kortlopende schulden (7)	588,9	449,5
Belastingen	631,3	-
Overlopende passiva (8)	2.813,0	1.968,8
TOTAAL PASSIVA	9.096,9	8.954,0

5.2 Winst- en verliesrekening

(duizend euro)

RESULTATENREKENING	2023	2022
Bedrijfsopbrengsten (9)	20.633,0	17.413,6
TOTAAL OMZET	20.633,0	17.413,6
Personeelskosten (10)	-11.416,7	-10.690,3
Overige bedrijfskosten (11)	-9.181,5	-6.695,7
Afschrijvingen vervoersmiddelen	-	-11,4
TOTAAL KOSTEN	-20.598,2	-17.397,4
OPERATIONEEL RESULTAAT	34,8	16,2
Financiële baten en lasten	178,6	-16,2
RESULTAAT VOORBELASTING	213,4	-
Vennootschapsbelasting	-68,6	-
WINST	144,8	-

5.3 Kasstroomoverzicht

KASTSTROOMOVERZICHT	2023	2022
Operationeel resultaat	34,8	16,2
<i>Correcties:</i>		
Afschrijvingen	-	11,4
Voorzieningen	301,5	-
TOTAAL	336,3	
<i>Verandering werkkapitaal</i>		
Delta in gelieerde maatschappijen	-2.321,2	3,1
Delta in belastingen	850,9	-215,3
Delta in overige vorderingen	-509,4	1.325,6
Delta in overige schulden	983,6	87,6
TOTAAL	-996,0	1.201,0
Kasstroom uit operationele activiteiten	-659,7	1.228,6
Activa in ontwikkeling	-87,9	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-87,9	-
Ontvangen rente	178,6	-
Betaalde rente	-	-16,2
Aflossing leningen	-	-1,0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	178,6	-17,2
Netto kasstroom	-569,0	1.211,4
Mutatie liquide middelen	-569,0	1.211,4

5.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat

Algemeen

DPS, statutair gevestigd te Heerlen (Kamer van Koophandel 14075466), was tot 1 december 2023 een volledige dochteronderneming van dsm-firmenich. Per 1 december 2023 is DPS via een aandelenoverdracht van 100% van de aandelen overgenomen door Pensioenfonds PDN. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van de resultaten zijn gebaseerd op de historische kostprijsconventie, tenzij anders vermeld in de nadere waarderingsgrondslagen.

Bij de waardering van activa en passiva en bij de bepaling van het resultaat over een periode, zijn baten (opbrengsten) en lasten (kosten) aan perioden toegerekend (conform RJ 110.118).

De lasten die samenhangen met de verrichte prestaties worden in beginsel toegerekend aan de periode waarin de baten die voortvloeien uit die prestaties zijn verantwoord (RJ 135.205).

Deze jaarrekening heeft betrekking op het jaar 2023, eindigend op balansdatum 31 december 2023. De jaarrekening is opgesteld op basis van going concern.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van DPS. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Activa en passiva

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, tenzij anders vermeld in de nadere grondslagen. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de verwachte toekomstige economische voordelen die aan het actief kunnen worden toegerekend, naar DPS zullen vloeien en het actief een kostprijs of waarde heeft waarvan het bedrag op betrouwbare wijze kan worden bepaald. Activa die niet in de balans zijn opgenomen, worden beschouwd als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer verwacht wordt dat de afwikkeling van een bestaande verplichting zal leiden tot een uitstroom van middelen die economische voordelen inhouden en het bedrag dat nodig is om deze verplichting af te wikkelen op betrouwbare wijze kan worden bepaald. Voorzieningen zijn opgenomen in de passiva van DPS. Verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen, worden beschouwd als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een actief of verplichting die in de balans is opgenomen, blijft op de balans opgenomen als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke wijziging in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties zullen niet leiden tot de opname van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een significante verandering in de economische omstandigheden, wordt rekening gehouden met de economische voordelen en risico's die zich in de praktijk waarschijnlijk zullen voordoen. De voordelen en risico's die redelijkerwijs niet kunnen worden verwacht, worden bij deze beoordeling niet meegewogen.

Een actief of verplichting wordt niet langer opgenomen in de balans en dus niet langer opgenomen wanneer een transactie resulteert in alle of vrijwel alle rechten op economische voordelen en alle of vrijwel alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting worden overgedragen aan een derde partij. In dergelijke gevallen worden de resultaten van de transactie direct opgenomen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met eventuele voorzieningen met betrekking tot de transactie. Als activa worden opgenomen waarvan DPS niet de juridische eigendom heeft, wordt dit feit transparant gemaakt.

Saldering van activa en passiva

Financiële activa en passiva worden met elkaar verrekend en het nettobedrag wordt in de balans opgenomen wanneer er een wettelijk afdwingbaar recht is om de bedragen te verrekenen en een intentie om op netto basis af te wikkelen of het actief te realiseren en de verplichting gelijktijdig af te wikkelen.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handelsvorderingen en overige vorderingen, contante posten, leningen en andere financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige schulden. Financiële activa en passiva worden in de balans opgenomen op het moment dat de contractuele risico's of beloningen met betrekking tot dat financiële instrument ontstaan. Financiële instrumenten worden niet langer opgenomen als een transactie ertoe leidt dat een aanzienlijk deel van de contractuele risico's of beloningen met betrekking tot dat financiële instrument wordt overgedragen aan een derde partij.

Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische substantie van de contractuele voorwaarden. De presentatie van de financiële instrumenten is gebaseerd op de afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als een financieel actief, financiële verplichting of eigenvermogensinstrument. Financiële instrumenten worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief disconto- of premiekosten en direct toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd op de hieronder beschreven wijze.

Vorderingen - Vorderingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde, vervolgens worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Kortlopende vorderingen hebben een verwachte maximale looptijd van één jaar.

Geldmiddelen en kasequivalenten - Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten het bedrag dat wordt aangehouden op algemene bankrekeningen, die vrij beschikbaar zijn voor DPS, tenzij anders vermeld. Geldmiddelen en kasequivalenten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Verplichtingen – Verplichtingen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, zijn voor zover zij bekend waren voor het opmaken van de jaarrekening opgenomen in de balans. Langlopende en kortlopende schulden worden na hun eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Aflossingsbetalingen met betrekking tot langlopende schulden die volgend jaar vervallen, worden gepresenteerd onder kortlopende verplichtingen.

Bijzondere waardeverminderingen van financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen die worden weerspiegeld in de winst-en-verliesrekening, of tegen geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op elke balansdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen zijn dat het financieel actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief heeft een bijzondere waardevermindering ondergaan indien er objectieve aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering als gevolg van een of meer gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan na de eerste opname van het actief, met een negatieve impact op de geschatte toekomstige kasstromen van dat actief, die op betrouwbare wijze kunnen worden geschat. DPS beschouwt bewijs van bijzondere waardeverminderingen voor financiële activa die worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (leningen en vorderingen) afzonderlijk. Alle individueel belangrijke activa worden afzonderlijk beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen.

Een bijzonder waardeverminderversverlies met betrekking tot een financieel actief gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen, verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het actief.

Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening en weergegeven in een voorzieningsrekening voor leningen en vorderingen. De rente op het aan bijzondere waardevermindering onderhevige actief wordt nog steeds opgenomen op basis van de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het actief. Wanneer in een volgende periode het bedrag van een bijzonder waardeverminderversverlies daalt en de afname objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die zich voordoet nadat de bijzondere waardevermindering is opgenomen, wordt de afname van het bijzonder waardeverminderversverlies teruggenomen via de winst- en verliesrekening (tot het bedrag van de oorspronkelijke kostprijs).

Bedrijfsopbrengsten

De omzet is gebaseerd op diensten die aan derden zijn geleverd en wordt toegerekend aan het jaar waarop de omzet betrekking heeft. Opbrengsten uit verleende diensten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald en het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden ontvangen.

Bedrijfskosten

De kosten verbonden aan de exploitatie, die ten grondslag liggen aan de bedrijfsopbrengsten, worden opgenomen als bedrijfskosten. De bedrijfskosten worden bepaald op basis van de historische uitgavenprijs en worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Omrekening van vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden in de boekhouding opgenomen tegen de huidige wisselkoersen. Balansposten in vreemde valuta worden in de administratie verantwoord tegen de geldende jaarkoersen.

Gebruik van schattingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat het management oordelen, schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving en de gerapporteerde bedragen van activa, passiva, baten en lasten. De werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend herzien. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarop de herziening van invloed is.

5.4 Toelichting op de balans

Activa in ontwikkeling (1)

(duizend euro)		
Activa in ontwikkeling	2023	2022
Saldo begin jaar	-	-
Investering	87,9	-
Afschrijving	-	-
Saldo ultimo jaar	87,9	-

De activa in ontwikkeling heeft betrekking op de huurdersinvesteringen voor het nieuwe kantoor in Sittard.

Vorderingen (2)

De vorderingen op dochterondernemingen hebben betrekking op diensten aan Pensioenfonds PDN ad € 646,6 duizend. De openstaande belastingvorderingen hebben betrekking op de in te vorderen btw ad € 80,5 duizend, de vennootschapsbelastingcompensatie voor verlies in de maand december ad € 48,7 duizend en het saldo overige vorderingen aan het einde van het jaar, ad € 559,1 duizend. Dit saldo heeft betrekking op openstaande facturen, € 20,9 duizend aanbetaling voor het kantoor in Sittard en € 44,5 duizend aan vooruitbetaalde kosten.

Liquide middelen (3)

Tot 30 november had DPS een eigen kaspositie bij dochterondernemingen die overeenkomt met de positie bij de DSM Inhouse Bank. Vanaf 1 december heeft DPS een bankrekening bij ING Bank. DPS heeft geen kredietlijn bij ING Bank. De middelen staan volledig tot de vrije beschikking van DPS.

Eigen vermogen (4)

(duizend euro)

BEWEGING EIGEN VERMOGEN	2023	2022
Saldo begin jaar	4.500,0	4.500,0
Resultaat boekjaar	144,8	-
Saldo ultimo jaar	4.644,8	4.500,0

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 5 miljoen, verdeeld in vijfduizend aandelen met een nominale waarde van € 1.000,-. DPS moet voldoen aan de ICLAAP-adequaatheidsregels van het interne beoordelingsproces voor kapitaal- en liquiditeitstoereikendheid zoals door DNB toegepast. Voor 2023 bedroeg het ICLAAP-kapitaal € 4.350 mln wat lager was dan het eigen vermogen van DPS van € 4.644,8 mln.

Voorzieningen (5)

De voorzieningen hebben betrekking op personeelsbeloningen op lange termijn. De regeling waarvoor voorzieningen zijn vastgelegd in de CAO van dsm-firmenich welke nog altijd van toepassing is voor DPS. De voorziening bestaat uit € 54,9 duizend bedrijfs-AOW, € 140,5 duizend jubileumvoorziening en € 106,1 duizend eindecontract uitkering. Van de totale voorziening heeft € 13,9 duizend een kortlopend karakter:

(duizend euro)

CLASSIFICATIE VOORZIENINGEN	2023	2022
< 1 jr	13,9	-
1 - 5 jaar	141,0	-
> 5 jr	146,6	-
Saldo ultimo jaar	301,5	-

Overige Kortlopende schulden (6)

De overige kortlopende schulden hebben betrekking op de schulden aan derden.

Belastingen (7)

De te betalen belasting heeft betrekking op de te betalen loonheffing € 566,8 duizend en sociale verzekeringen ad € 64,4 duizend

Overlopende passiva (8)

(duizend euro)

Overlopende passiva	2023	2022
Uitgestelde personeelsbeloningen	2.667,7	-
Schulden inzake pensioenen	4,6	-
Nog te ontvangen facturen	138,7	1.968,8
Totaal	2.813,0	1.969

Niet uit de balans blijvende verplichtingen (9)

DPS heeft niet uit de balans blijvende verplichtingen die een huurovereenkomst bevatten voor kantoorruimte en twee bedrijfsauto's (operational lease).

(duizend euro)		
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	2023	2022
< 1 yr	158	-
1 - 5 yr	362	-
> 5 yr	-	-
Total	520	-

Daarnaast heeft DPS een project aangezet, genaamd InDePension. Dit project richt zich op het opzetten van een onafhankelijke organisatie van dsm-firmenich. Het totale budget voor dit project in 2024 bedraagt € 1.450 duizend. Van dit budget is € 324 duizend al getekend in contracten voor 2024.

5.5 Toelichting op de winst- en verliesrekening

(duizend euro)		
BEDRIJFSOPBRENGSTEN	2023	2022
Pensioenbeheer	5.075,7	5.261,1
Vermogensbeheer	12.795,2	10.890,1
Overige diensten	444,2	1.262,4
Projecten	2.465,4	-
TOTAAL (9)	20.633,0	17.413,6

BEDRIJFSKOSTEN	2023	2022
Loonkosten	10.251,7	10.189,9
Sociale lasten	64,4	-
Pensioenlasten	98,8	-
Inhuurkosten	1.001,8	500,4
Subtotaal (10)	11.416,7	10.690,3
Overige bedrijfskosten	200,8	192,7
Huisvesting	537,7	537,7
ICT	4.048,7	3.463,1
DSM-diensten	386,8	478,8
Externe diensten	1.493,1	2.001,9
Projectkosten	2.465,4	-
Overig	49,0	21,5
Subtotaal (11)	9.181,5	6.695,7
Afschrijving RoU-voertuigen	-	11,4
TOTAAL	20.598,2	17.397,4

Bedrijfsopbrengsten (9)

De stijging van het bedrijfsresultaat is het gevolg van de stijging van de omzet als gevolg van nieuw overeengekomen tarieven met Pensioenfonds PDN en SPF naast de nieuwe tarieven die zijn overeengekomen voor de dienstverlening van consultancy aan de buitenlandse pensioenfondsen van dsm-firmenich. Tevens is de omzet verhoogd door de aan de opdrachtgevende pensioenfondsen toegerekende projectkosten.

Loonkosten (10)

DPS is pas vanaf 1 december 2023, na overname datum zelfstanding verantwoordelijk voor de loonheffingen en pensioenafdracht. In 2023 is er gemiddeld een bezetting geweest van 58,88 fte (2022: 61,63 fte). De gemiddelde kosten per fte stegen met 7% als gevolg van een CAO-verhoging.

De kosten voor ingehuurd personeel nemen met € 501,3 duizend toe, met name door de extra behoefte aan personeel als gevolg van de projecten.

De in het boekjaar aan DPS in rekening gebrachte emolumenten van de directie van DPS, inclusief pensioenlasten als bedoeld in artikel 2:383 lid 1 BW, bedroegen € 632,6 duizend.

Overige bedrijfskosten (11)

De bedrijfskosten zijn hoger, voornamelijk als gevolg van projectkosten. De projectkosten hebben betrekking op project Future € 1.021,4 duizend, project InDePension € 147,5 duizend, project SimCorp € 1.254,6 duizend en overige kosten ad € 41,9 duizend. De projectkosten worden apart gefactureerd aan de pensioenfondsen. De projectkosten bestaan voornamelijk uit inhuur van externe professionals. Voor de voornoemde projecten geldt dat de projectkosten van InDePension door DPS worden genomen ten laste van het resultaat. De overige projectkosten worden doorbelast aan de fondsen.

Verder zijn er lagere kosten voor externe dienstverlening door lagere advieskosten -/- € 628,2 duizend. De ICT-kosten stegen door hogere licentiekosten € 286,1 duizend en infrastructuurkosten € 266,0 duizend.

Verbonden entiteiten

Pensioenfonds PDN is de moedermaatschappij van DPS. DPS heeft geen dochterondernemingen. De volgende verbonden entiteiten en personen bestaan:

NAAM	FUNCTIE	LAND
B.P.H. Puijn	Chief Investment Officer DPS	NL
M.J.E.H. Bloemer	Chief Finance and Risk Officer	NL
W.N.M.J. Bours	Manager Pensions and Communication	NL
A.J.F. Spauwen	Actuaris	NL

Sittard, 26 juni 2024

B. Puijn
Chief Investment Officer

G. Croonen
Algemeen directeur

5.6 Overige informatie op grond van Titel 9 Boek 2 BW

Statutaire bepalingen inzake de bestemming van het resultaat

Uittreksel uit de statuten met betrekking tot winst en verlies:

De winst die is opgenomen in de door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgestelde jaarrekening staat ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders. De vennootschap mag slechts uitkeringen doen aan de aandeelhouders en andere rechthebbenden op de uitkeerbare winst voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die volgens de wet moeten worden aangehouden.

Met inachtneming van het in de vorige volzin genoemde vereiste kunnen ook tussentijdse winstuitkeringen plaatsvinden.

6. Verslag van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouder van DSM Pension Services B.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2023 van DSM Pension Services B.V. te Heerlen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van DSM Pension Services B.V. per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2023;
- de winst-en-verliesrekening over 2023;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van DSM Pension Services B.V. (de onderneming) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de onderneming en de omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de directie inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de

uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 4.3 Risicobeheer van het jaarverslag, waarin de directie zijn (fraude)risicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle ondernemingen aanwezig is. Wij zijn bij het identificeren en inschatten van frauderisico's uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan. Wij hebben in reactie op het veronderstelde frauderisico onze werkzaamheden inzake de opbrengstenverantwoording bepaald en uitgevoerd.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van de directie en compliance afdeling.

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening, op basis van onze ervaring in de sector, door afstemming met de directie, het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van de compliance afdeling en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennisgenomen correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

De directie heeft een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de onderneming om haar continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst. Zoals toegelicht in het onderdeel Algemeen van 5.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat van de jaarrekening, heeft DSM Pension Services B.V. de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Wij hebben de specifieke beoordeling met de directie besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van de directie op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden

bevat waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming de continuïteit niet langer kan handhaven.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie Informatie ter ondersteuning van ons oordeel hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderneming;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de directie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 26 juni 2024

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. S.B. Spiessens RA

DPS B.V. | Kamer van Koophandel 14075466 | AFM-vergunning 14001544